

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

60-2

100 Státní archeologický ústav 100 let moderní archeologie v českých zemích

BRNO 2019

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 60
Volume 60

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Lumír Poláček

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Rudolf Procházka, Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Zdeňka Pavková, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Šimon Ungerman

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce
Cover Photography

Litovel, Masarykova ulice. Keramická plastika koníčka (obr. 67, str. 282).
Litovel, Masarykova Street. Ceramic sculpture of a horse (Fig. 67, Pg. 282).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2019
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Copyright ©2019 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

lovité hlíny. Výše se pak nacházela silně podmáčená hnědočerná vrstva o stejné mocnosti, složená vesměs z drobných kousků dřeva. Vše překrývalo asi 0,6 m mocné souvrství tmavé organogenní hlíny, které bylo odebráno ve třech mechanických vrstvách. Vyzvednutá keramika z těchto uloženin byla datována do závěru 13. a průběhu 14. století. Nad souvrstvím se nacházela 0,2 m mocná uloženina šedého jílu, obsahující keramiku datovatelnou do 14. až 15. století. Prakticky ve všech výše popsaných úrovních se nacházely relikty dřevěných konstrukcí, a to jak v podobě masivnějších trámů, tak i drobných proplétaných plůtků. Nejmladší prozkoumanou středověkou kulturní vrstvou byla 0,4 m mocná černá organogenní vrstva, z níž byl vyzvednut keramický materiál datovaný do první poloviny 15. století. Mezi touto úrovní a současným terénem se nacházela asi 0,7 m mocná recentní uloženina, tvořená převážně stavební sutí. Prozkoumaný prostor byl zřejmě součástí dvorního traktu středověké zástavby.

Tomáš Zlámal, Pavel Kašpar

Literatura

Šlězár, P. 2008: *Kostely a sakrální stavby v Litovli*. Archeologické památky střední Moravy 17. Olomouc: Archeologické centrum Olomouc.

Resumé

Litovel (Olomouc District). A rescue archaeological excavation was conducted in the summer of 2017 in the historic center of Litovel city. Medieval cultural layers and remains of wooden constructions were documented in the trench (mid-13th century – first half of 15th century).

Obr. 67. Litovel. Keramická plastika konička.
Foto: J. Grégr.

Fig. 67. Litovel. Ceramic sculpture of a horse.
Photo: J. Grégr.

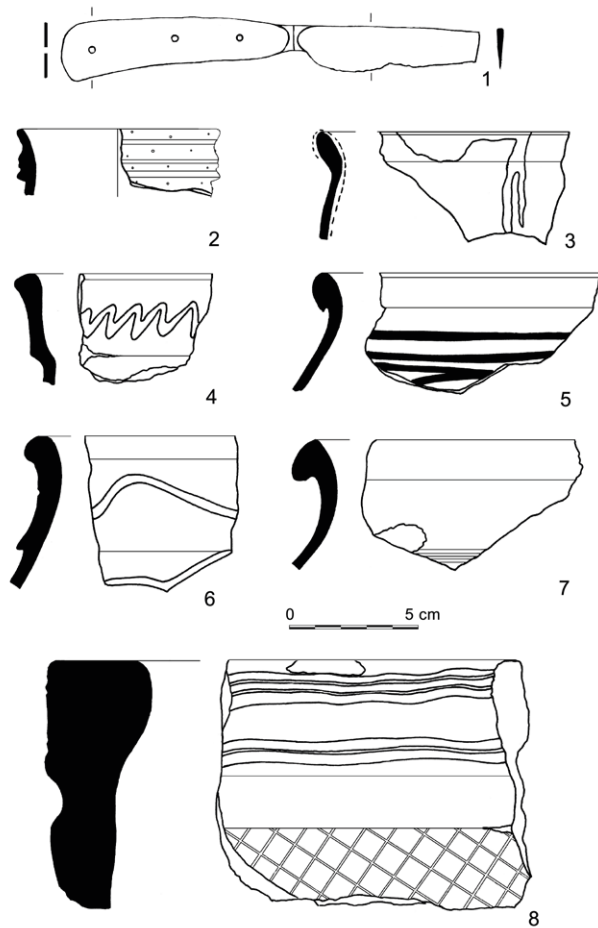
LOŠTICE (OKR. ŠUMPERK)

Pivovarská ulice, č. p. 103, parc. č. 1509–1510.
Středověk, novověk. Město, řemeslný areál (?).
Povrchový průzkum. Uložení nálezů: Vlastivědné muzeum v Olomouci.

V roce 2018 získalo Vlastivědné muzeum v Olomouci kolekci středověké až raně novověké keramiky, která pochází z okolí domu č. p. 103 v Lošticích. Tento dům leží v prostoru mezi Hradskou ulicí a řekou Třebůvkou. V darovaném souboru je jeden okrajový zlomek zásobnice (obr. 68: 8), který lze podle typologie V. Goše a J. Karla (1979, 163–174) klasifikovat jako zásobnici s rovným a různě profilovaným okrajem a zařadit ji od druhé poloviny 11. až do průběhu 12. století. Keramiku z následného 13. století reprezentují okraje římsovitě, avšak podstatnou část nálezů tvoří keramika z průběhu 14. až 15. století. Standardní kuchyňskou a stolní hrnčinu reprezentují okraje hrnců ve tvaru okruží (obr. 68: 4, 6), popřípadě s okraji přehnutými (obr. 68: 7). Zastoupeny jsou také zlomky bezuchých loštických pohárů (obr. 68: 2) i hrnců, včetně dvou malých defektních fragmentů loštické keramiky spečených k sobě (obr. 69), které mohou naznačovat hrnčířskou výrobu nedaleko domu č. p. 103. Z blízkého okolí evidujeme další podobné nálezy indikující provozování hrnčířského řemesla v blízkosti řeky Třebůvky (srov. Goš 2007, 38; Falťánek 2009, 269–270; Hlubek 2018, 252, obr. 64). Kolekci středověké keramiky doplňuje torzo čelní vyhřívací stěny (dále ČVS) kachle s částečně dochovaným heraldickým motivem. Jeho zadní strana nenese stopy po zakouření. Nálezy kamnářských výrobků s podobným motivem na ČVS evidujeme například z blízkého města Litovle. Tyto nálezy jsou kladeny do druhé poloviny 15. až počátku 16. století (např. Hlubek 2013, 347, obr. 9: 5, 6).

Nálezů zařaditelných do průběhu raného novověku máme k dispozici méně. Objevují se zde fragmenty hrnců s okraji ven vykloněnými a různě ovalenými (obr. 68: 3, 5). Ojedinele v kolekci zaznamenáváme fragment talíře se zelenou glazurou na vnitřní straně nebo zlomek mísy s vnitřní hnědou glazurou a žlutou malbou. Tuto hrnčinu můžeme zařadit do průběhu 16. až 17. století (např. Bláha, Sedláčková 1998, 15). Obecněji do raného novověku můžeme zařadit také trojici komorových kachlů s neurčitelnými motivy na ČVS. Jeden z nich je režný, zbylé dva mají na ČVS zelenou glazuru. V jednom případě známe také kompletní hloubku rámové komory, která činí 50 mm. Poslední artefakt představuje větší fragment železného nože (obr. 68: 1). Podle jeho tvaru nelze vyloučit možnost, že by mohlo jít o renesanční příborový nůž.

Lukáš Hlubek

Obr. 68. Loštice, Pivovarská ulice. Obr. 1. Nůž (1), vrcholně středověká (4, 7, 8), pozdně středověká (6) a novověká keramika (2, 6).

Abb. 68. Loštice, Pivovarská Straße. Messer (1), spät-mittelalterliche (4, 6–8) und neuzeitliche Keramik (2, 6).

Obr. 69. Loštice, Pivovarská ulice. Zlomky spečené loštické keramiky.

Abb. 69. Loštice, Pivovarská Straße. Fragmente der verbackenen Lošticer Keramik.

Literatura

Bláha, J., Sedláčková, H. 1998: Slavnostní keramika. In: H. Sedláčková (ed.): *Renesanční Olomouc v archeologických nálezech. Sklo, slavnostní keramika a kachle. Archeologické výzkumy Památkového ústavu v Olomouci 1973–1996.* Olomouc: Památkový ústav v Olomouci, 15–18.

Faltýnek, K. 2009: Adolf Lang, významný badatel z Loštic. *Archeologie Moravy a Slezska* 9, 259–274.

Goš, V. 2007: *Loštice, město středověkých hrnčtřů.* Opava: Slezská univerzita v Opavě.

Goš, V., Karel, J. 1979: Slovanské a středověké zásobnice severní Moravy. *Archeologické rozhledy* XXXI(2), 163–175.

Hlubek, L. 2013: Soubor gotických kachlů ze sbírky bývalého Okresního vlastivědného muzea v Litovli. *Pravěk Nová řada* 21, 333–356.

Hlubek, L. 2018: Loštice (okr. Šumperk). *Přehled výzkumů* 59(2), 252–254.

Resumé

Loštice (Bez. Šumperk). Pivovarská StraBe, č. p. 103, Parz. Nr. 1509–1510. Mittelalter. Neuzeit. Stadt. Handwerkareal (?). Lesefunde.

LOUČKA (K. Ú. LOUČKA U VALAŠSKÉHO MEZIŘÍČÍ, OKR. VSETÍN)

Intravilán. Vrcholný středověk/raný novověk.

Vesnice, kostel. Záchranný výzkum. Uložení nálezů: Muzeum regionu Valašsko, p. o.

Lokalizace: 49°26'21.098"N, 17°49'59.227"E

Drobný záchranný výzkum proběhl v kostele Krista Dobrého Pastýře v obci Loučka, kde pracovníci Muzea regionu Valašsko skryli dlažbu a exkavovali kontrolní sondu v západní části lodi. Zde byla doložena masivní vrstva navážky, která obsahovala poměrně početný keramický soubor z raného novověku a ojedíněle z vrcholného středověku. Pravděpodobně jde o vyrovnávku terénu před přestavbou zámecké kaple na dnešní kostel. Po r. 1769 tuto přestavbu nařídil hrabě Leopold z Lamberka. Starší keramika pochází snad z vyrovnávky, která proběhla před stavbou zámečku zřejmě v 60. letech 17. století a je spojena se zbytky původní středověké tvrže.

Samuel Španihel